

М.І. Пугач

ЗАГАЛЬНА ГЕОГРАФІЯ

ПРАКТИКУМ

6 КЛАС

Видання шосте, перероблене і доповнене

*Схвалено комісією з географії
Науково-методичної ради з питань освіти
Міністерства освіти і науки України*

ТЕРНОПІЛЬ
НАВЧАЛЬНА КНИГА – БОГДАН

ББК 74.262.6
УДК 911
П88

Рецензенти:
методист ХОІППО
Д.В. Галкін

вчитель географії загальноосвітньої школи № 25 м. Хмельницький
Н.І. Савка

вчитель географії НВО № 28 м. Хмельницький
І.Л. Мала

*Схвалено комісією з географії Науково-методичної ради з питань освіти
Міністерства освіти і науки України (лист від 06.06.2014 №14.1/12-Г-848)*

Пугач М.І.
П88 Загальна географія. Практикум. 6 клас. — 6-те вид., переробл. і доповн.
/ М.І. Пугач — Тернопіль: Навчальна книга — Богдан, 2014. — 56 с.
ISBN 978-966-10-2987-2

У посібнику подано підбірку практичних робіт, спрямованих на ефективне закріплення учнями теоретичних знань і формування практичних умінь та навичок. Усі роботи складено відповідно до нової програми Міністерства освіти і науки України.

Для вчителів географії та учнів 6 класу.

ББК 74.262.6
УДК 911

*Охороняється законом про авторське право. Жодна частина цього видання
не може бути відтворена в будь-якому вигляді без дозволу автора чи видавництва.*

Навчальне видання

ПУГАЧ Микола Іванович

ЗАГАЛЬНА ГЕОГРАФІЯ
ПРАКТИКУМ
6 клас

Видання шосте, перероблене і доповнене

Головний редактор *Богдан Будний*
Редактори *Донара Пендзей, Василь Герасимчук*
Обкладинка *Володимира Басалиги*
Комп'ютерна верстка *Івана Бліща*

Підписано до друку 27.06.2014. Формат 60×84/8. Папір офсетний.
Гарнітура Таймс. Умовн. друк. арк. 6,51. Умовн. фарбо-відб. 13,02.

Видавництво «Навчальна книга — Богдан»
Свідоцтво про внесення суб'єкта видавничої справи до Державного
реєстру видавців, виготівників і розповсюджувачів видавничої продукції
ДК №424 від 07.12.2011 р.

Навчальна книга — Богдан, просп. С.Бандери, 34а, м. Тернопіль, 46002
Навчальна книга — Богдан, а/с 529, м. Тернопіль, 46008
тел./факс (0352) 52-19-66; 52-06-07; 52-05-48

office@bohdan-books.com

www.bohdan-books.com

ISBN: 9789661029872

ISBN 978-966-10-2987-2

9 789661 029872

© Навчальна книга — Богдан, 2014

ЮНІ ДРУЗІ!

Практичні роботи є обов'язковою складовою вивчення географії в школі. У процесі їх виконання формуються необхідні географічні уміння і навички та реалізується зв'язок теорії з практикою. Посібник для учнів 6 класу призначено для виконання практичних робіт з курсу “Загальна географія” відповідно до чинної програми з географії.

Цим навчальним посібником ви зможете користуватись на уроках: під час виконання практичних робіт будете навчатися правильно заповнювати таблиці, будувати діаграми та графіки, робити висновки та узагальнення. Усі практичні роботи — обов'язкові для виконання кожним з вас. Наявність у посібнику контурних карт полегшить вашу роботу із засвоєння географічної номенклатури карт.

Під час виконання практичних робіт дотримуйтесь правил:

1. Ознайомтеся з темою, метою та обладнанням, необхідним для виконання роботи; “Основним обсягом знань та умінь” і завданнями.

2. Якщо ви не можете пригадати визначення окремих понять, скористайтеся географічним довідником.

3. Завдання виконуйте охайно. Відповіді мають бути логічними та обґрунтованими.

4. Роботи на контурних картах виконуйте відповідно до встановлених вимог:

- а) усі підписи на контурних картах робіть чітко, друкарським шрифтом;
- б) об'єкти суходолу підписуйте чорним кольором, а водні — синім;
- в) працюючи з контурними картами, позначайте:
 - низовини — зеленим кольором;
 - височини — жовтим;
 - гори — коричневим;
- г) для роботи з контурними картами використовуйте олівці, кулькові ручки і туш різних кольорів;
- г) більшість географічних об'єктів підписуйте вздовж екватора або вздовж паралелей;
- д) назви населених пунктів підписуйте зліва або справа;
- е) назви річок — уздовж течії в напрямку від витoku до гирла, а назви гір — уздовж простягання гірських хребтів;
- е) якщо назви не вміщаються у потрібному місці, пишiть їх в умовних позначеннях, а на карті ставте відповідні цифри.

5. Висновки після закінчення практичної роботи формулюйте чітко.

6. Пам'ятайте: найвищої оцінки заслуговує робота, яка містить правильні відповіді на завдання і належно оформлена.

Практичні роботи складаються з 3-х основних блоків:

1. “Навчальні досягнення учнів”.
2. “Це потрібно знати!”
3. “Завдання”.

Часто після завдань розміщується додатковий блок “Цікаво знати, що...”.

У блоці “Навчальні досягнення учнів” подано вимоги до обсягу знань та умінь, необхідних вам для виконання практичних робіт.

У блоці “Це потрібно знати!” запропоновано теоретичний матеріал, який допоможе під час виконання практичних робіт.

У третьому блоці — всі завдання, обов'язкові для виконання.

Інформація з блоку “Цікаво знати, що...” сприятиме розширенню вашого географічного кругозору.

Щасливої вам мандрівки Країною знань!

ТЕМА. Спостереження на місцевості за змінами у природі.

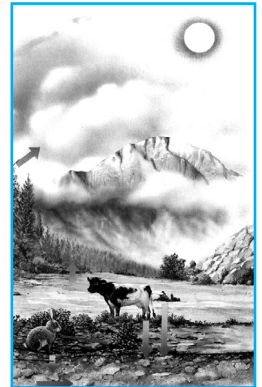
Мета: формувати вміння вести спостереження за змінами, що відбуваються у природі; продовжувати розвивати навички, уміння вести календар погоди; аналізувати зміни, що відбуваються у природі; виховувати спостережливість.

Обладнання: календар погоди, гномон, флюгер, термометр, простий олівець, гумка.

Навчальні досягнення учнів.

Учень: спостерігає та фіксує зміни погоди, висоту Сонця над горизонтом, сезонні зміни стану рослинності та водойм; **вміє користуватися** термометром, барометром, флюгером.

ХІД РОБОТИ**Це потрібно знати!**

- **Визначення температури повітря.**

 - Температуру повітря визначають за допомогою термометра, в один і той же час.
 - Термометр має бути у затінку, куди упродовж дня не проникають прямі сонячні промені.
- **Визначення атмосферного тиску.**

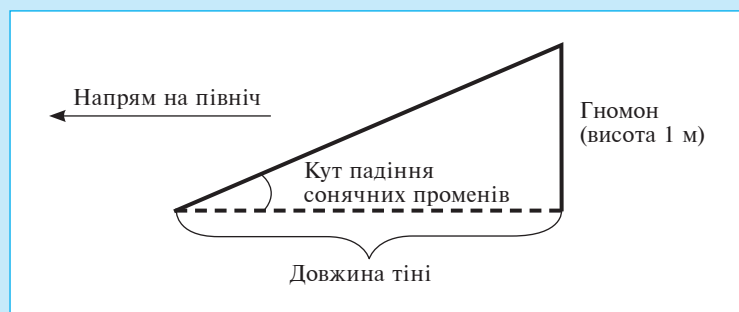
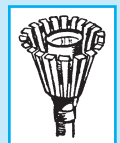
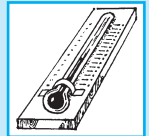
 - Атмосферний тиск вимірюють за допомогою барометра.
- **Визначення напрямку вітру.**

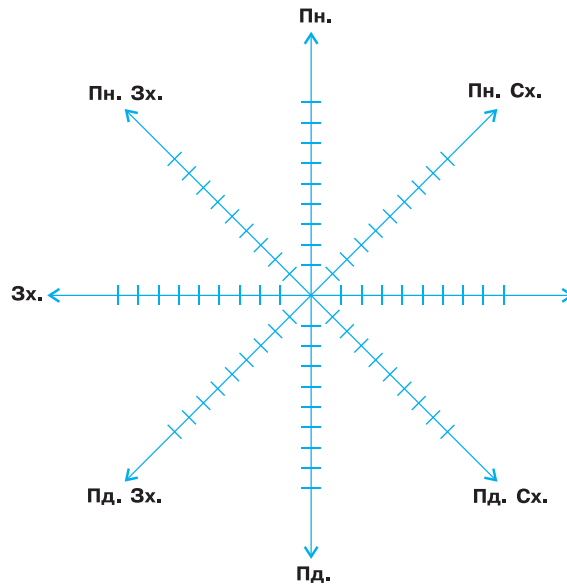
 - Напрямок вітру визначають за допомогою флюгера.
 - Стрілка флюгера показує гострим кінцем напрям, звідки дме вітер.
- **Визначення хмарності.**

 - Хмарність визначають на око у балах: від 0 (при ясному небі) до 10 балів (небо повністю закрито хмарами).
- **Визначення атмосферних опадів.**

 - Кількість опадів вимірюють шаром води (в мм), який утворюється, якщо вода, яка випала, не стікає і не випаровується.
 - Для вимірювання кількості опадів використовують опадомір.
 - Тверді опади перед вимірюванням розморожують.
- **Спостереження за висотою Сонця над горизонтом.**

 - Спостереження за висотою Сонця над горизонтом проводять у 20 числах щомісяця за гномоном.
 - Відклавши висоту гномона та довжину тіні в одному масштабі, за допомогою транспортира вимірюють кут падіння сонячних променів.

Аналіз рози вітрів:

а) вітри яких напрямів переважали: _____

Завдання 5. Користуючись своїм календарем погоди, побудуйте діаграму хмарності за:

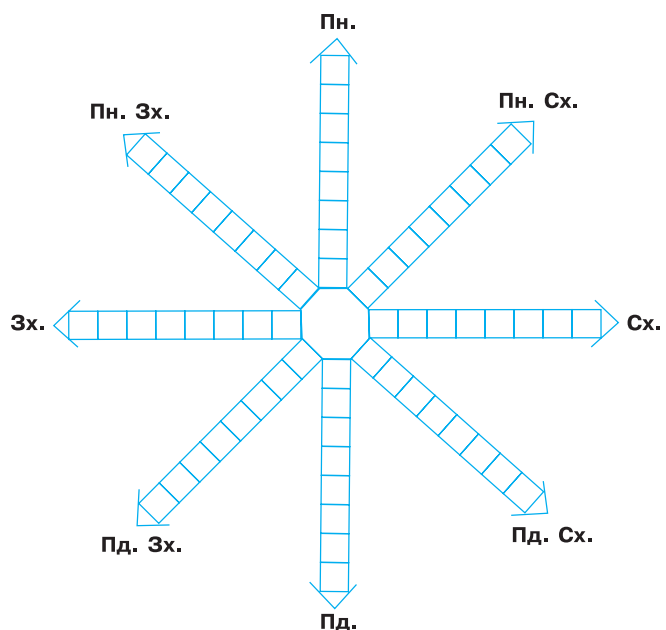
Варіант I – жовтень;

Варіант II – листопад.

Показники хмарності	Напрямок вітру (кількість днів)							
	Пн.	Пд.	Сх.	Зх.	Пн.-Сх.	Пн.-Зх.	Пд.-Сх.	Пд.-Зх.
Ясно								
Перемінна хмарність								
Хмарно								
Всього днів								

Відкладайте дні з ясною погодою, перемінною хмарністю, хмарною погодою, використовуючи легенду:

- ясно;
- ◐ перемінна хмарність;
- хмарно.

Аналіз діаграми хмарності:

Кількість днів впродовж місяця з:

- а) ясною нагодою _____
- б) перемінною хмарністю _____
- в) хмарною погодою _____

Завдання 6. За даними календаря погоди опишіть погоду у вашій місцевості протягом одного місяця (на вибір).

Висновок.

Цікаво знати, що...

- Встановити точно, хто першим почав розглядати погоду як предмет науки, а не вияв вищих сил, неможливо. Відомо, що Арістотель, який жив у IV ст. до н. е., був автором книги “Метеорологіка” — першої праці, присвяченої науковому обґрунтуванню явищ погоди. Але свою назву ця наука одержала задовго до Арістотеля.
- Першу карту погоди, або синоптичну карту, було складено у Паризькій обсерваторії в лютому 1858 року. На ній подавався прогноз розташування циклонів на одну-дві доби наперед.
- Перша синоптична карта в Росії з’явилась у 1872 році в Головній фізичній обсерваторії Санкт-Петербурга.
- Найнезвичайніші дощі, коли з неба падають пшениця, старовинні монети, риба трапляються рідко. Але протягом історії людства такі випадки траплялись. У 1856 р над містом Гарродсбург (США) випав дощ з в’язальних спиць. Це відбулося після того, як циклон зруйнував фабрику, де виробляли цю продукцію, і підняв у повітря, все що було на підприємстві. В селі Мещери Нижегородської обл. (Росія) загадковий дощ приніс краплини зі старовинними монетами часів Івана Грозного. Чудернацький дощ з морських медуз побачили жителі Приморського краю Росії влітку 1933 р.
- Найвологіше місце на Землі встановлено поблизу селища Черапунджі, біля південно-східного підніжжя Гімалаїв. У середньому там щороку випадає близько 12 000 мм опадів, а максимальна кількість, яка була зареєстрована, становила понад 23 000 мм за рік. Так, у рекордний 1947 р. тут випало 24326 мм, а навіть посушливий 1962 р. — 6847 мм.

КАЛЕНДАР ПОГОДИ

ЗА БЕРЕЗЕНЬ 201_ РОКУ

ЗА КВІТЕНЬ 201_ РОКУ

ЗА ТРАВЕНЬ 201_ РОКУ

Дата	Температура повітря, °С	Атмосферний тиск, мм рт.ст.	Хмарність	Напря́м вітру	Опади	Інші атмосферні явища		Температура повітря, °С	Атмосферний тиск, мм рт.ст.	Хмарність	Напря́м вітру	Опади	Інші атмосферні явища		Температура повітря, °С	Атмосферний тиск, мм рт.ст.	Хмарність	Напря́м вітру	Опади	Інші атмосферні явища
1																				
2																				
3																				
4																				
5																				
6																				
7																				
8																				
9																				
10																				
11																				
12																				
13																				
14																				
15																				
16																				
17																				
18																				
19																				
20																				
21																				
22																				
23																				
24																				
25																				
26																				
27																				
28																				
29																				
30																				
31																				

ПІДСУМКИ СПОСТЕРЕЖЕНЬ ЗА ПОГОДОЮ

За **БЕРЕЗЕНЬ 201_** року.

1. Найвища температура повітря _____
2. Найнижча температура повітря _____
3. Середньомісячна температура повітря _____
4. Амплітуда температур _____
5. Переважаючий тиск повітря _____
6. Висота Сонця над горизонтом _____

Висновок. _____

За **КВІТЕНЬ 201_** року.

1. Найвища температура повітря _____
2. Найнижча температура повітря _____
3. Середньомісячна температура повітря _____
4. Амплітуда температур _____
5. Переважаючий тиск повітря _____
6. Висота Сонця над горизонтом _____

Висновок. _____

За **ТРАВЕНЬ 201_** року.

1. Найвища температура повітря _____
2. Найнижча температура повітря _____
3. Середньомісячна температура повітря _____
4. Амплітуда температур _____
5. Переважаючий тиск повітря _____
6. Висота Сонця над горизонтом _____

Висновок. _____

ЗМІСТ

ВСТУП	
Дослідження	4
I. РОЗВИТОК ГЕОГРАФІЧНИХ ЗНАНЬ ПРО ЗЕМЛЮ	
Дослідження	6
II. ЗЕМЛЯ НА ПЛАНІ ТА КАРТІ	
Практична робота № 1.	10
Практична робота № 2.	12
III. ОБОЛОНКИ ЗЕМЛІ	
Практична робота № 3.	16
Практична робота № 4.	21
Практична робота № 5	23
Практична робота № 6	26
Дослідження	30
Практична робота № 7.	33
Дослідження	38
Практична робота № 8.	40
IV. ПЛАНЕТА ЛЮДЕЙ	
Практична робота № 9.	43
Дослідження	48

